

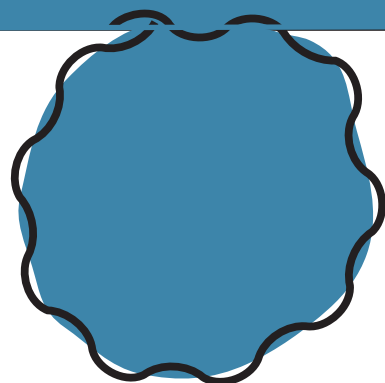

NAZARBAYEV
UNIVERSITY

SOCIAL
DEVELOPMENT FUND

access

IELTS

жазылым және сөйлесім модульдеріне
дайындыққа арналған сөздік жинағы

Жаттығулар мен
мысалдармен
бірге

**IELTS тестінің жазылым және сөйлесім модульдеріне дайын-
дыққа арналған сөздік жинағы**

Нұр-Сұлтан қаласы,
2021ж.

ӘОЖ 80/81
КБЖ 81.2я2
Қ77

Сөздік жинағын баспаға әзірлеген:

Жоба жетекшісі: Құрманбай Г., Назарбаев Университетінің профессоры,
Рухани жаңғыру мәдени орталығының директоры.

Жоба үйлестірушісі: Каламбаева Г., Назарбаев Университетінің Рухани
жаңғыру мәдени орталығының аға менеджері.

Құрастырушы: Садир Н., Назарбаев Университетінің түлегі.

Рецензент: Дүйсебекова Ж., PhD, Сулейман Демирель университеті,
Мультидисциплинарлық білім беру орталығының директоры.

**Қ77 IELTS тестінің жазылым және сөйлесім модульдеріне дайындыққа
арналған сөздік жинағы. – Нұр-Сұлтан: «Qaccess» әлеуметтік жобасы,
– 2021ж. – 65 бет.**

ISBN 978-601-08-1422-6

«Qaccess» жобасы қазақ тілінде білім алатын мектеп оқушыларына, қазақ тілінде сөйлейтін жастарға соның ішінде ауыл жастарына арналған ағылшын тілінің IELTS, TOEFL халықаралық емтихандары туралы анықтама беретін оқу құралдарын және дайындық материалдарын жасауды көздеген әлеуметтік жоба. Бұл әлеуметтік жоба Назарбаев Университетінің Әлеуметтік даму қорының қолдауымен SDF грантының негізінде іске асырылды.

Қазіргі заман талаптарының бірі – ағылшын тілін жетік білу. Көптеген халықаралық оқу орындарына түсу үшін белгілі бір тестілеуден өту қажет. Ең кең таралғандарының бірі IELTS (International English Language Testing System – ағылшын тілінің халықаралық тестілеу жүйесі). Бұл сөздік қазақ аудиториясына арналып жасалды. IELTS жүйесіндегі сөйлесім мен жазылым сұрақтардың барлығын тұжырымдайтын он негізгі тақырыптар тобын қамтиды. Әрбір тақырыптың ішінде жазбаша тестілеудің мысалдары беріледі. Сонымен қатар әрбір тапсырмаға қалай жауап беруге болатын, жоғары нәтижедегі эсседе қамтылған тақырыптарға қатысты көптеген сөздіктерді үйретеді.

ӘОЖ 80/81
КБЖ 81.2я2
Қ77

ISBN 978-601-08-1422-6

© «Qaccess» әлеуметтік жобасы, 2021

Мазмұны:

Бұл кітапты қалай қолдануға болады	5
1-тақырып: Жұмыс және мансап.....	6
2-тақырып: Білім беру және оқу.....	11
3-тақырып: Балалар мен отбасы.....	15
4-тақырып: Табиғат, қоршаған орта және қуат көзі.....	18
5-тақырып: Мәдениет, өнер және дәстүр.....	22
6-тақырып: Денсаулық сақтау және спорт.....	26
7-тақырып: Жаһандық мәселелер.....	30
8-тақырып: Қалалар және инфрақұрылым.....	34
9-тақырып: Ауыл және мал шаруашылығы.....	37
10-тақырып: Үкімет және билік.....	41
Қосымша сөздер,.....	45

Бұл кітапты қалай пайдалануға болады

Бұл сөздік «IELTS BAND 9 VOCAB SECRETS» кітабынан алынып, қазақ аудиториясына арналып жасалды.

Бұл кітап сізге IELTS емтиханындағы күтілетін сөздік қорын үйретеді. Осы он тақырыптың барлығының сұрақтарына жауап беруге дайын болуыңыз өте маңызды, өйткені олардың барлығы тестте қолданылуы мүмкін. Бірақ модульдердегі барлық сөздерді жаттап алуға тырыспаңыз.

Алдымен 1-ден 10-ға дейінгі модульдердің аз мөлшерін, содан кейін 1-ден 10-ға дейінгі модульдерден сәл үлкенірек сөздер тобын үйреніп, жаттығулар жасаңыз. Осылайша сіз барлық тақырыптар бойынша кең IELTS сөздік қорын дамытасыз және тек бір тақырып бойынша ғана ‘маман’ болмайсыз.

Жұмыс және мансап

«Жұмыс және мансап» тақырыбы жұмыстағы мүмкіндіктер мен проблемалар, жұмысшыларды ынталандыру және марапаттау тәсілдері, жұмыс пен жеке өмірлік тепе-теңдік, жұмыстың үлгілерінің өзгеруі (мысалы, үйде жұмыс істеудің өсуі), мамандық таңдау мен оқу, және кей үкімет пен бизнестің, немесе басқа да салалар арасындағы байланыс туралы болады. Сізден қаржы, маркетинг және т.б. салаларымен байланысты қандай да бір лексиканы білу күтілмейді.

Тапсырма:

Some employers offer their employees subsidised membership of gyms and sports clubs. Believing that this will make their staff healthier and thus more effective at work. Other employers see no benefit in doing so.

Consider the arguments from both aspects of this possible debate, and reach a conclusion.

Эссе мысалы:

Employers are always seeking ways to enhance their employees' **productivity**, and **subsidising** healthy pursuits may be one way of achieving this. There are arguments on both sides however, which we will discuss here. On the one hand, it might be said that if workers are fitter and less stressed, their working time will be more efficient, leading to higher levels of **output** and service. Furthermore, the **work/life balance** of the staff will hopefully be improved, because their leisure time will be more fulfilling. This may even be more **motivating** than **pay increments**, perks, or **financial rewards** such as **bonuses** or **incentives** which may be hard to attain. Finally, feeling healthier may lead to better **job satisfaction** which is in itself a motivating factor. Conversely, the problem with such leisure-based subsidies is that their efficacy is virtually impossible to quantify. For example, with **target-related** payments, employers can at least see whether the objectives are reached or not. It might also be said that, if this budget was spent on (for instance) on the **job training** or **day release programmes**, the employees would achieve better **career progression** and have better **job prospects**. These matters are all easier to measure, especially in **performance reviews** and **appraisals**, and may even help to reduce the risk of **redundancy** if the company **restructures**, **downsizes** or **outsources** its **workforce**. Overall, it seems that, while health-related subsidies are **superficially** attractive, the lack of **measurability** is a substantial drawback. Spending funds on **ongoing training** would appear to be a better use of company or **Human Resources** budgets.

(259 сөз)

«Сөйлесім» бөліміндегі мысалдар мен тақырыпта қолданған сөздерді түсіндіру

productivity = адамдардың жұмыста пайдалы нәтиже беру мүмкіндігі.

Осы сөздік қорды IELTS сөйлеу тестінде қолдану мысалы:

‘My country is not as advanced as some other countries in our industrial sector. Productivity and quality are still quite low.’

Маңызды: Бұл қосымша сөйлемдер сізге IELTS-тың «сөйлеу» бөлімі кезінде осы сөздік қорын пайдалану тәсілдерін көрсетуге арналған, сондықтан мысалдарда қысқарулар («don't» және т.б.) және сөйлеуші және олардың отбасы немесе достары туралы жеке әңгімелер болуы мүмкіндігін ұмытпаңыз.

Бұл сөйлеу тестінде жақсы, бірақ 2 тапсырмада, яғни «Жазылымда» болмайды, мұнда ешқашан толғаулар мен жеке оқиғалар болмауы керек.

Бұл сөйлеу мысалдары кейде «really» немесе «good» сияқты ресми емес сөздерді де қамтиды. Тағы да, бұл сөздер сөйлеу кезінде қолайлы, бірақ Жазылымда «substantially» немесе «positive» сияқты ресми сөздерді қолдануға тырысыңыз.

to subsidise = субсидиялау (әдетте адамдарға көмектесу үшін бір құнның бір бөлігін төлеу)

Осы сөздік қорды IELTS сөйлесім тестінде қолдану мысалы:

‘The government encouraged people to sit at home by subsidising 42500 KZT in quarantine.’

output = өндірілген жұмыс немесе тауарлардың мөлшері

In Europe, industrial output has decreased, maybe because of competition from producers in other continents.

work/life balance = көп жұмыс істеу қабілетімен қатар отбасылық және әлеуметтік өмірді бірге алып жүру

People are working long hours these days, and so their work/life balance is affected, leading to stress.

to motivate people = адамдарға көп жұмыс істеу үшін оң себептер беру

If employees are given enough salary and feedback, they will probably be well motivated and committed.

pay increments = жалақыны асыра төлеу

In my country, pay increments have been very low because of the financial crisis caused by quarantine.

perks = жұмыс берушінің қаржы түрінде емес берілген сыйақысы (мысалы, тегін түскі ас, автокөлік және т.б.)

Personally, I'd like to work for a company that gives lots of perks, because I would find this very enjoyable.

financial rewards = ақшаны төлеудің кез келген түрі (жалақы, комиссия, зейнетақы және т.б.)

Being a primary teacher may be satisfying, but the financial rewards are not high

bonuses = жалақыға қосымша ақша, әдетте қойылған мақсатқа жеткені үшін

Apparently some investment bankers can earn millions of dollars in bonuses.

incentives = адамдарды көп жұмыс істеуге итермелейтін кез-келген сыйақы

Some employers offer vacations or parties as incentives if the team hits its sales targets.

job satisfaction = қаржылық емес себептермен жұмыстан ләззат алу

I get a lot of job satisfaction from my work at the wildlife centre, although the financial rewards are quite low.

target-related = қойған мақсатқа байланысты

My boss once offered me a target-related bonus, but it was almost impossible to achieve!

on the job training = жұмыс істеу кезінде оқу, яғни колледжге бару үшін жұмыстан кету арқылы емес

My sister has found that the on the job training she gets at her bank is very useful, and she has progressed well because of this.

ongoing training = жұмыс уақытында жаттығу, яғни жұмыстың басында емес

I enjoyed my work at the airline at first, but I soon found that there was no ongoing training and my skills weren't really developed.

day release programmes = қызметкерлердің жұмыс күнінен тыс өткізе алатын кездегі оқу немесе білім беру бағдарламалары

I feel that employers should be much more flexible regarding training, for example by subsidising day release programmes or job exchanges with other companies.

career progression = мансаптық өсу мүмкіндігі

The problem with being a freelance photographer is that there's no real career progression, unless you become very famous.

job prospects = болашақта жұмыс деңгейінің көтерілу мүмкіндігі

I remember an interview when the employer told me there were excellent job prospects in their firm for young people. In reality, this was not really true.

to measure = бір нәрсенің өлшемдерін бағалау

Job satisfaction may be important, but can we really measure it?

performance reviews/appraisals = жұмыс беруші жұмысшыға олардың белгілі бір уақыттағы жұмысы туралы кері байланыс беретін жиналыс.

I remember being worried about my job at first, but at my six month appraisal my manager told me she was pleased with my efforts.

redundancy = компаниядағы өзгерістерге байланысты жұмысшы жұмысынан айырылатын жағдай (жеке қателіктер үшін емес) (етістік = to make someone redundant)

In my home town, the textile factories have closed and many people have been made redundant.

to restructure = компанияның жұмысын, әдетте оны тиімдірек ету немесе ақшаны үнемдеу мақсатында өзгерту.

We used to have a large training department in my office, but in our recent restructure it was eliminated and the staff were made redundant.

to downsize = ұйымды кішірейту және аз адамдарды жұмыспен қамту

My father's college used to employ almost one thousand people, but then it downsized and now has less than five hundred.

to outsource = компания ішіндегі жұмысты тоқтатып, оны басқа компанияларға немесе басқа елдерге жіберу, әдетте ақшаны үнемдеу үшін

Many American companies have outsourced their IT operations to Asian countries, where productivity is similar and salaries are lower.

the workforce = ұйымда, компанияда немесе елде жұмыс істейтін адамдардың жалпы саны

The workforce in Northern Europe is skilled, but it's also inflexible and much older than in other parts of the world.

1 тақырыптың қысқаша мазмұны

Бұл 1-тақырып модулін аяқтайды.

Есіңізде болсын, осы сөздердің барлығын бірден үйренуге немесе жаттауға тырыспаңыз. 1-ден 10-шы модульге дейінгі барлық кітапты оқып шығыңыз да, барлық модульдің сөздердің шағын тобын қолданып көріңіз, содан кейін әр тақырыпқа қайта оралу арқылы сөздік қорын ұлғайтасыз.

Жаттығу:

Төмендегі эсседе келетін сұрақтарға өз бетіңізбен жоғарыда қолданған сөздерді қолдана отырып жауап жазып көріңіз.

1. Completing university education is thought by some to be the best way to get a job. On the other hand, other people think that getting experience and developing soft skills is more important.

Discuss both sides and give your opinion.

(Reported 2017, GT Test)

2. The number of people working online from home has grown recently.

What advantages and disadvantages can come of this?

Білім беру және оқу

Білім беру және оқу тақырыбы оқыту әдістері мен ресурстарды, емтихандар мен тестілеу тәсілдерін, мектепті басқару, оқушылардың ынтасы мен тәртібін, мектеп спортын, сыныптан тыс жұмыстарды, жоғары / қосымша білім және курсты қаржыландыруды қамтиды.

Тапсырма:

‘The Internet will never replace traditional course books in schools.’

How far do you agree with this prediction?

Эссе мысалы:

There is a huge range of resources available to the modern teacher, and the right selection is crucial in delivering effective lessons. I agree that there will always be a place for course books in the school **curriculum**, despite the many benefits of the Internet. Firstly, course books (whether conventional or digital) have been developed by **pedagogical** experts and designed to be incorporated into a subject **syllabus**, leading to testing procedures such as **formal examinations** or **continuous assessment**. This means that they are proven to improve students’ **academic achievement**, enhancing their potential for progression to **further** or **higher education**. Furthermore, the use of modern course books allows pupils to coordinate their studies as part of **group work**, hopefully making their lessons less **teacher-led** and more about **autonomous learning**. This in itself teaches **study skills** such as independent research and **synthesising sources**, rather than old-fashioned **rote-learning**. This is where the Internet, in fact, can play a useful part: to **supplement** and add to knowledge which the students are **assimilating** via their course books. However, it is the role of teachers and school management generally to ensure that use of the Internet remains a **guided learning** process, and not an exercise in **data-gathering** from Internet sources which may be unreliable or even misleading. It is true that the Internet can be invaluable for adults (for example in **distance learning** or **self-study** modules) who are able to **discriminate between sources** and **sift information** to **marshal their facts**. However, this is a mature skill and we should not assume that school age pupils are ready to do this. Overall, it appears that course books, with their quality and depth of material, are set to remain an **integral part of the syllabus**. The internet can be judged a useful supplement to this, if used carefully and **under supervision**.

(304 сөз)

«Сөйлесім» бөліміндегі мысалдар мен тақырыпта қолданған сөздерді түсіндіру

curriculum = мектеп немесе мектептер тобы ұсынатын барлық сабақтар тақырыбы

The curriculum in private schools is sometimes wider than in state schools, because they have more resources.

pedagogical (experts) = білім беру және оқыту (мамандары)

I admire pedagogical pioneers such as the Victorian English thinkers who began free schools for all children.

syllabus = оқытылатын пәннің нақты мазмұны

The syllabus for geography at my school included volcanoes, earthquakes and tidal waves, which we found fascinating.

formal examinations = студенттер еш көмексіз жазбаша немесе ауызша сұрақтарға жауап беретін емтихандар

continuous assessment = студенттерге ресми емтиханнан гөрі курстық жұмыс немесе жоба үшін баға қою

At my school, our grades were based 50/50 on formal examinations and continuous assessment, which we thought was very fair to all the children.

academic achievement = студенттің баға немесе емтихан нәтижелері күйіндегі білім көрсеткіштері

In my country, children enjoy school, but academic achievement is frankly quite low.

further education = ең төменгі жаста мектепті бітіргеннен кейінгі білім

Some governments encourage further education by allowing teenagers to claim benefits while they study.

higher education = 18 жастан кейін колледжде немесе университетте білім алу (әдетте дәреже алу үшін)

When I pass IELTS, I plan to go on to higher education in Canada and do a degree in engineering.

group work = оқушылар бірге талқылап, келісіп зерттеу жүргізетін жоба

Personally, I think that group work enables lazy children to do less work than the eager ones.

teacher-led lessons = мұғалім ұзақ лекция жүргізетін және оқушылар конспект жасайтын дәстүрлі сабақтар

In my country, lessons are still very teacher-led and interaction is rather limited.

autonomous learning = студенттің өз бетімен оқып, зерттеу жүргізіп білім алуы

At University, you are expected to be an autonomous learner far more than at High School, which is quite exciting for me.

study skills = оқу жұмысын ұйымдастыру, қолдану және тексеру дағдылары

My study skills were rather weak until I read an excellent book by a Japanese pedagogical expert.

to synthesise sources = алуан түрлі ақпарат көздерін пайдаланып, оларды бір жобада біріктіру

I use the Internet to synthesise my sources, and I always cite the origin of the information. (to cite sources = көпшілік алдында мойындау)

rote-learning = заттарды қайталау және жаттау арқылы оқу, білім алу

I used to think that rote-learning was a negative approach, but my recent experiences teaching in a South African school have changed my view.

to supplement = қосымша мазмұн немесе материал қосу

My supervisor said that I should supplement my essay with more examples of experiments.

to assimilate knowledge = білімді сіңіру және түсіну

I always use a dictionary when I study in English, to help me assimilate new phrases.

guided learning = оқытушының бақылауымен білім алу

Lessons in Primary Schools should always contain guided learning, otherwise the children will lose focus.

data-gathering = ақпарат жинау (әдетте сан түрінде)

Mobile phone companies employ many people in data-gathering Tasks, to see how users are using the phones and Internet.

distance learning = бетпе-бет емес, Интернет немесе электрондық пошта арқылы оқыту

My mother took an entire degree by distance learning over a period of five years.

self-study = мұғалімнің қатысуынсыз курсты қолдану арқылы оқу

There are many self-study guides to improving your English, and some of them are actually quite good.

to discriminate between sources = бір дереккөздің басқа дереккөзге қарағанда жақсырақ екендігі туралы шешім қабылдау

Children should not study using unsupervised Internet access, because they can't discriminate between the sources of information they find.

to sift information = қажет емес немесе онша пайдалы емес ақпаратты жою

I had to sift hundreds of pages of data to arrive at my conclusions when I did my thesis.

to marshal facts = идеяны қолдайтын фактілерді жүйелеу

In IELTS essays, you should marshal a few facts to support each idea in the argument.

to work/study under supervision = жауапты адамның нұсқауымен

At college, I discovered I did not have to work under supervision all the time, and I was free to do independent research.

Жаттығу:

Төмендегі эсседе келетін сұрақтарға өз бетіңізбен жоғарыдағы сөздерді қолдана отырып жауап жазып көріңіз.

1) In some countries, girls and boys are educated in different schools rather than in the same school.

What are the disadvantages and advantages of this?

2) It is thought by some that a school teacher's role is to motivate and inspire students. However, other people believe that a teacher's primary role is to pass the knowledge.

What do you think is the role of a teacher?

Балалар мен отбасы

«Балалар мен отбасы» тақырыбы балалар психологиясы мен дамуын, балаларды тәрбиелеу жолдарын, отбасылық тәртіпті, балаға қамқорлықты, мектепке дейінгі оқытуды, ата-аналардың рөлдерін, отбасылық құрылымдар мен рөлдерді, жасөспірімдер және егде жастағы отбасы мүшелерін құрайды.

Тапсырма:

Some people believe that children should spend all of their free time with their families. Others believe that this is unnecessary or even negative. Discuss the possible arguments on both sides, and say which side you personally support.

Эссе мысалы:

Nobody can deny that parental influence is important for children, at least in cases where children live with their parents, **foster parents** or **guardians**. However, it is by no means clear that children should spend time exclusively in the family, as we will see. On the one hand, it may appear advisable for parents to act as **role models** and to establish **ground rules** for behaviour by spending as much time as possible with their children. This allows the youngsters to **absorb conventions** and **codes of conduct** which they can then follow themselves, hopefully leading to an absence of problems such as **bullying**, **truancy** and **delinquency** later on. Furthermore, being with the family should reduce the risk of children falling victim to crimes such as **abduction**, or coming under the influence of negative **peer pressure**. On the other hand, we have to ask whether this is a practical proposition. In a society where many families are **dual-income**, or where one parent's role as breadwinner means he/she is away from the family for long periods, it is inevitable that children cannot spend all of their time with the family. **Child-minding** and **after-school childcare** are often used in these cases, and if managed properly, these can be perfectly **viable** alternatives. Equally, it seems that children can in some cases learn a considerable amount from their **peers** in addition to adults, and allowing them to play without direct supervision may be a benefit. To conclude, it appears that, while family time is essential for **bonding** and **absorbing patterns of behaviour**, there are definite advantages when children are outside the family too. This is provided that they are in a safe, well-behaved environment with peers who are themselves reasonably **well brought-up**.

(287 words)

«Сөйлесім» бөліміндегі мысалдар мен тақырыпта қолданған сөздерді түсіндіру

foster parents = ата-аналарының бастапқы келісімімен, белгілі бір уақытқа дейін бар отбасында тұратын балалары бар адамдар

Being a foster parent is a difficult and tiring role, I can imagine.

guardians = ата-аналары болмаған кезде баланың мүддесін қорғау үшін заңды түрде тағайындалған адамдар

In some countries, the government appoints a guardian if the parents die or experience severe difficulties.

role models = балалардың үлгі тұтатын және құрметтейтін адамдары

In some countries, the royal family are good role models for youngsters, although in other cases this is not the case.

ground rules = белгілі бір жағдайда адамдардың өзін-өзі ұстауына негіз болатын ережелер

During the school holidays, my parents had strict ground rules for what we could do outside.

conventions = көпшілік ұстанатын дәстүрлер немесе әлеуметтік нормалар

It's a convention for grandparents to live with their children in many countries.

codes of conduct = адамдар белгілі бір жағдайда қабылдайтын ерікті ережелер

The Boy Scouts have a firm code of conduct, which seems to be a positive influence.

bullying = балалардың басқа балаларға шабуылдап, қорқытуы

Bullying could be reduced through better awareness and positive peer pressure in schools.

truancy = оқушы мектептен рұқсатсыз кетіп калғаны (етістік = to play truant from school)

I must confess that at secondary school I sometimes played truant and went to the park with my friends.

delinquency = кішігірім қылмыс (көбінесе жасөспірімдер арқылы)

Delinquency is a huge problem in urban areas, especially when policing is minimal.

abduction = қылмыстық себеппен адамдарды алып кету немесе ұрлау қылмысы

Child abduction is a great concern for many parents, especially in South America.

peer pressure = бір топтағы адамдардың белгілі бір жолмен әрекет ету үшін жасаған қысым

Many children start smoking due to peer pressure or bad role models.

dual-income = әкесі де, шешесі де жұмыс істейтін отбасы

In many countries, the dual-income family is the norm nowadays.

breadwinner = отбасында ақшаның барлығын немесе көп бөлігін табатын адам

In some families, the father is still the only breadwinner.

child-minding = ата-аналары бос емес немесе жұмыс істеген кезде балаларға бейресми түрде (мектептерде емес) қамқорлық жасау

In some countries, the state subsidises the costs of child-minding.

after-school childcare = жоғарыда көрсетілгендей мектеп кезінде балаларға күтім жасау

Many families rely on after-school childcare because both parents work and commute.

viable = практикалық және қол жеткізу мүмкін

It is not really viable to expect all children to get maximum grades in exams.

peers = бір топтағы немесе деңгейдегі адамдар

Many of my peers from school are now working for charities.

bonding = адамдар арасындағы тығыз эмоционалды байланысты дамыту

Festivals and parties are an ideal time for families to bond.

patterns of behaviour = іс-әрекеттер мен заттарды жасау жолдары (не оң, не теріс)

Unfortunately, some children absorb dangerous patterns of behaviour when watching movies or playing computer games.

well brought-up (to bring up children) = оларды өзіңіздің моральдық, мінез-құлықтық немесе діни келісімдеріңіз бойынша өсіру және тәрбиелеу

I was brought up in a very religious family, and I seem to have absorbed their values.

Жаттығу:

Төмендегі эсседе келетін сұрақтарға өз бетіңізбен жоғарыда қолданған сөздерді қолдана отырып жауап жазып көріңіз.

1) *Nowadays parents put too much pressure on their children to succeed. What is the reason for doing this?*

Is this a negative or positive development? (Reported 2017, Academic test)

2) *In many modern societies, grandchildren rarely spend any quality time with their grandparents.*

What do you think are the consequences of this?

Табиғат, қоршаған орта және қуат көзі

Табиғат, қоршаған орта және қуат көзі тақырыбына қазба отындары және жаңартылатын отындар, климаттың өзгеруі, қоршаған ортаға қауіп-қатерлер (ормандардың жойылуы, ластануы және т.б.) және олардың әсері, биосфера, жануарлар өмірі / адамның жануарларға қарыма-қатынасы кіреді.

Бұл тақырыпта сіз жеке сезімтал ойыңызды қатты білдіргіңіз келсе де, тұлғасыз, академиялық түрде жазу керектігіңізді ұмытпаңыз. Есіңізде болсын, қорқынышты, үрей тудыратын, жиренішті немесе керемет, фантастикалық сияқты эмоционалды сөздерді академиялық ағылшын эссесінде қолдануға болмайды. Сіз олардың орнына «regrettable, worrying, inadvisable or admirable, helpful, invaluable» сияқты академиялық ағылшын тілін қолдана аласыз.

Бұл тақырып көбінесе Идеялар> Себеп / нәтиже түріндегі тапсырмалар үшін қолданылады.

Тапсырма

Pollution of rivers, lakes and seas is a major concern for people who seek to protect the environment. What are the possible causes of water pollution, and what effects does this have on animal life and human society?

Эссе мысалы:

Water **contamination** is a serious form of pollution, and one that can be challenging to rectify. There seem to be two main causes involved, and a variety of damaging effects on people and **the biosphere**, which we will discuss here. Probably the main factor is the issue of **emissions** from cars, factories and other human activities. These emissions contain damaging **pollutant particles** which can contaminate rainwater **run-off** and thus enter **the water cycle**, by transferring through the water table into **aquifers**, streams and rivers. **Filtration** and processing are not really viable options for such large volumes of water, and so the **water table** remains **tainted** with these elements over long periods, as we see in Eastern Europe today. In situations where **soil erosion** and **logging** have already damaged the local environment, the accumulation can be very serious. The other major cause is accidental or deliberate **dumping of waste** products in places outside of controlled **landfills** or **waste processing** centres. Even small amounts of abandoned waste can enter water supplies through the ground, often undetected. The effects on animal life can be severe, especially for species which are already endangered by such threats as **poaching**, **habitat loss** and **food chain** disruption. Contaminated water can lead to **dwindling numbers** or even potential **extinction**, as may indeed happen to the Asian tiger populations. The impact on human society can also be distressing, including the poisoning of drinking water, **famine** or **drought** due to lack of safe **irrigation**, and long-term loss of land as we see, for example, after the Bhopal poisoning **catastrophe** in India. Such effects tend to have an especially grave impact on the very poorest in society, with the least resources to counter the environmental effects. Overall, we see that emissions and dumping are the main origins of the problem, and that the effects on both humans and animals are **exacerbated** by the existing environmental, criminal or social problems.

(316 words)

«Сөйлесім» бөліміндегі мысалдар мен тақырыпта қолданған сөздерді түсіндіру

contamination = умен немесе қауіпті элементтермен ластану

The atmosphere in large cities is often contaminated by smog, as we can see in China.

the biosphere = планетадағы барлық тіршілік иелерінің арасындағы байланыс

Children should be educated on the biosphere through field trips and practical experiments.

emissions = атмосфераға енетін газдар

Scientists spend their whole careers studying the effect of emissions on the climate.

pollutant particles = ластанудың микроскопиялық элементтері

I remember going to a factory and seeing the snow covered with pollutant particles.

run-off = жерден өзендер мен көлдерге ағатын су

We should try to collect and use more run-off water, to avoid having to recycle water so much.

the water cycle = судың бұлттан жаңбырға және теңізге ауысатын табиғи процесі

Scientists believe the water cycle is responsible for various natural events, especially in coastal areas.

aquifers = жер асты, табиғи су қоймалары

My family have a well which connects to an aquifer, giving very pure water.

filtration = қоспаларды сүзу және тазарту процесі

Water filtration might be a solution to water shortages in very hot countries.

water table = жер астындағы су қабаты

In my town, the water table is very high, and water will appear in even a small hole.

tainted = ластанған

The Mediterranean is badly tainted in some areas by sewage pollution.

soil erosion = топырақтың жел мен жаңбырдың әсерінен жоғалуы

Deforestation has increased soil erosion seriously in Brazil.

logging = өнеркәсіпте пайдалану үшін ағаштарды кесу

Logging has endangered many species throughout the world.

dumping = қалдықтарды реттемей немесе өңдемей әдейі қалдыру

In most countries, dumping rubbish is a criminal offence.

waste = процестен кейін қажет емес кез келген материал

In my country, we use waste from cotton manufacture for lighting fires.

landfills = қалдықтарды көметін аймақтар

Surprisingly, Britain still sends most of its domestic waste to landfill sites.

waste processing = қалдықтарды қайта өңдеу немесе өңделетін формаға келтіру

My brother has a waste processing company, which is subsidised by the local authority.

poaching = заңсыз аң аулау және жануарларды өлтіру

Elephant poaching should be a much higher priority for the world authorities, as elephants are an endangered species.

habitat loss = жануарлардың табиғи үйінің жойылуы немесе жоғалуы

Logging has caused substantial habitat loss for wildlife in many countries.

food chain = басқа жануарлар мен өсімдіктерді жейтін жануарлардың табиғи жүйесі

The food chain has been disrupted by the loss of certain species, with widespread impacts on all animals.

dwindling numbers = (to dwindle = бір санының тұрақты түрде төмендеуі)

States seem to have dwindling funds to pay for animal sanctuaries, although they are still able to pay for government officials and their perks.

extinction = бір түрге жататын жануарлардың барлығының жойылуы

Dinosaur extinction may have been caused by a meteor or volcano, but scientists seem unsure about this.

famine = белгілі бір аймақтағы ұзақ уақыт бойы тамақтың жетіспеушілігі (аштық)

Many singers help make charity songs to raise funds for famine relief.

drought = аштыққа ұқсас, бірақ судың жетіспеушілігі

Drought in central Africa can continue for many years, apparently.

irrigation = жерді сумен ауылшаруашылық үшін қамтамасыз ету

If we want quick solutions to famine, better irrigation and farming methods would probably be the first step.

catastrophe = көптеген адамдарға әсер ететін үлкен апат

The continuing destruction of the rain forests is a catastrophe for the global biosphere.

exacerbated (= to **exacerbate** = бар проблеманы кездейсоқ немесе әдейі күшейтіп алу)

Famine in Africa has been exacerbated by civil war and political instability.

Жаттығу:

Төмендегі эсседе келетін сұрақтарға өз бетіңізбен жоғарыда қолданған сөздерді қолдана отырып жауап жазып көріңіз.

Human activity has had a negative impact on plants and animals around the world. Some people think that this cannot be changed, while others believe actions can be taken to bring about a change.

Discuss both and give your opinion.

Мәдениет, өнер және дәстүр

Мәдениет, өнер және дәстүр тақырыбы адамның фольклорын, рәсімдері мен әдет-ғұрыптарын, мифтері мен аңыздарын, әлеуметтік әдет-ғұрыптарын, дәстүрлі тілдерін, киім мен өнерін, қазіргі өмірдің дәстүрлі өмір салтқа әсері мен ұлттық әдеттердің айырмашылықтарын қамтиды.

Есіңізде болсын, IELTS саясат немесе рухани сенімдер жайлы сұрамайды, және сіз жазбаша немесе сөйлеу тесттеріндегі жауаптарыңызды осы салалардағы жеке сенімдеріңізге негіздемеуіңіз керек. Мысалы, егер Тапсырма сізден белгілі бір идеямен келісуіңіз/келіспеуіңіз туралы сұраса, ‘Ия, өйткені менің дінім оған келіседі / өйткені менің Президентімде осындай саясат бар’ немесе соған ұқсас деп айтсаңыз, сіз төмен бағаға ие боласыз.

Сіз діни немесе саяси жағдайларды дәлел ретінде қолдана аласыз, бірақ бастапқы аргумент ретінде емес. Мысалы, ‘Біз қайырымдылыққа ақша беруіміз керек, өйткені бұл қоғамға пайда әкеледі: біз мұны діни рәсімдері тұрғындарынан үнемі қайырымдылық жасауды талап ететін елдерден көре аламыз.’ Бұл жауап берудің неғұрлым қисынды және академиялық тәсілі.

Тапсырма:

In many countries, traditional dress and costumes are considered effective ways of maintaining links with the past. How effective can traditional costumes be, in this sense? What other ways exist to help citizens connect with a country's past?

Әссе мысалы:

Most people would agree that **preserving** connections with our past is an admirable objective, especially as the world evolves so rapidly. I feel that traditional costumes are one part of doing this, but they are by no means the most important, as we shall see. Admittedly, historic dress plays a key role in social events such as religious **rituals** or military **parades**, and these events are helpful in **transmitting social memes** such as **public duty** and **self-sacrifice**. Traditional costumes also remind us of the origins of **cultural traditions** and **mythologies**, for instance the historic Swiss national dress which evokes their medieval independence. However, it must be said that costumes are an accessory in these situations, and do not appear to constitute the central message. It is the **ceremonies** themselves which convey the **cultural norms** that help to maintain the **fabric of society**. In this sense, the costumes are of secondary importance. Furthermore, it seems that there are in fact much more powerful ways in which culture is **conserved** and **handed down** between the generations. Most countries have a rich **heritage** of **legends** and **folklore** about the birth and development of their nation, some of which are mythological and some being grounded in truth (as we see in the English stories about Robin Hood or George and the Dragon, for example.) These stories are a **cultural inheritance** which embodies important symbols and concepts far more effectively than dress. Similarly, we must remember the significance of art and music in passing on our traditions, in **forms** ranging from **fine art** to **handicrafts**, and from **opera** to traditional **shanties** and **dirges**. The presence of visual or **linguistic** messages in these **media** make them more effective than costumes, which convey no language.

Overall, we must recognise and welcome the use of traditional dress in helping to maintain our cultures. However, the forms of story, art and music would appear to be the driving forces in this invaluable process.

(321 сөз)

«Сөйлесім» бөліміндегі мысалдар мен тақырыпта қолданған сөздерді түсіндіру

to preserve = әдетте белгілі бір себептермен құнды болғандықтан оны қорғау және сақтау

The state preserves ancient buildings because they are part of our heritage.

rituals = қатысушылар үшін мәні бар дәстүрлі рәсімдер

In some countries, wedding rituals continue for several days.

parades = әдетте оқиғаны еске алуға арналған адамдар тобы ұйымдастырған шерулер

In my home town, we have a military parade each year to mark our Independence Day.

to transmit = сөзбе-сөз немесе символдық түрде хабарлама жіберу

The monarchy transmit symbols of power through dress and ritual.

social memes = адамдар арасында тасымалданатын әлеуметтік әдеттер немесе заңдылықтар

In Britain, punctuality is a social meme.

public duty = қоғамға немесе мемлекетке қызмет етуге дайын болу

Civil servants need a sense of public duty.

self-sacrifice = бір себеппен азап шегуге немесе өлуге дайын болу

We remember the self-sacrifice of our wartime generation each year.

cultural traditions = мәдени маңызы бар дәстүрлер

Hospitality is a great cultural tradition in Mediterranean countries.

mythology, myth = өткен уақыттағы классикалық оқиға: мағынасы бар, бірақ адамдар шындыққа сәйкес келмейтінін біледі

There are old myths about gigantic animals in my part of the countryside.

to evoke = естеліктерді немесе сезімдері қайта ояндыру

Our national flag evokes strong emotions whenever we see it.

medieval = Еуропа тарихындағы ортағасырлық, шамамен 1050 - 1400 жылдарды білдіретін сын есім

France has some superb medieval architecture, which I saw on my gap year.

ceremonies = әдетте билік адамдарын қамтитын рәсім

The government enters office with a long ceremony at the presidential palace.

cultural norms = мінез-құлықтан немесе идеядан күтілетін стандарттар

In some countries, marriage between cousins is a cultural norm.

the fabric of society = қоғамның байланысу және қолдау тәсілі

drugs and crime are damaging the fabric of society.

to conserve = «сақтау» синонимі

Conservation of old treasures is the main role of our city museum.

to hand something down (from one generation to the next) = ата-анадан балаларға және олардың балаларына беру (бір ұрпақтан екінші ұрпаққа)

Cultural values have been handed down for hundreds of years, but now they are starting to disappear.

heritage = алдыңғы ұрпақтан бір ұрпақ мұра еткен (= алған / тапсырған) нәрсе

Our countryside is part of our national heritage and we should preserve it carefully.

legends = мифтерге ұқсас, бірақ кейде шындық элементін қамтиды

Robin Hood is a British legend, although most historians agree the character is based on a real person.

folklore = әдетте ауызша жеткізілетін ескі әңгімелер мен мифтер / аңыздар

African folklore is rich in stories of gods and monsters.

inheritance = «мұра» синонимі

Our greatest inheritance as a nation is our independence and fighting spirit.

fine art = танымал суретшілердің жұмыстары

Florence in Italy is a key destination for lovers of fine art.

handicrafts = қолмен жасалған заттар

Many indigenous people make a living by selling handicrafts to tourists.

opera = музыкалық партитурасы бар өте ресми ойын

La Scala is the name of a famous opera venue in Italy, which I'd like to visit.

shanties and dirges = негізгі заттар туралы өте дәстүрлі әндер

Children sometimes sing shanties at primary school.

linguistic = «тіл туралы» мағынасын білдіретін сын есім

Linguistic skills are essential for a tour guide in the modern economy.

media = қарым-қатынас тәсілі

Folklore is a very effective media for transmitting our cultural heritage.

(‘Media’ деген сөз елдегі мәселелер туралы пікір білдіретін барлық газеттерді, хабар таратушыларды, веб-сайттар мен журналдарды білдіру үшін қолданылады: The president resigned due to pressure from the media, who disliked his policies.)

Жаттығу:

Төмендегі эсседе келетін сұрақтарға өз бетіңізбен жоғарыда қолданған сөздерді қолдана отырып жауап жазып көріңіз.

1) *Violence in the media promotes violence in society.*

To what extent do you agree?

2) *With the development of modern society is the loss of traditional ways of life.*

Is it important to keep traditional ways of life?

How can this be achieved?

Денсаулық сақтау және спорт

Денсаулық сақтау және спорт тақырыбы денсаулыққа байланысты проблемалар мен кемтарлықты (физикалық және психикалық), денсаулықты сақтау жолдарын, диета / тамақтану мен жаттығуларды, денсаулық сақтау қызметтерін ұсыну (және адамдарға білім беру) тәсілдерін, медициналық инновациялар мен емдеуді, жалпы спорттың артықшылықтары мен басқаруды қамтиды.

Бұл тақырыпта сіз өзіңіздің немесе білетін адамдарыңыз туралы жеке әңгімелер айтпау керектігін ұмытпаңыз!

Тапсырма:

Many doctors are concerned about the high use of computer games by children and young people. What mental and physical problems may arise from excessive use of these games? How could these problems be reduced?

Мысал Әссе:

Children appear to enjoy playing video games, and while there are undoubted benefits, various negative effects **stem** from this too. Let us consider the main issues, and then outline possible remedies. Perhaps the major physical problem is the **sedentary lifestyle** which these games encourage, meaning that youngsters may incline to **obesity** or **inadequate development**. Added to this is the **strain** on eyesight resulting from excessive use of screens and consoles, meaning that children may suffer **symptoms** of poor vision. There are also concerns about **impairment** of reflexes due to the repetitive nature of the hand muscles when playing these games, and about the **poor diet** of **convenience food** which often accompanies this lifestyle. The most alarming psychological impact of such activities is possibly the risk of **addiction**, meaning that children become obsessed with the games and are unable to **socialise** with family or peers. This undermines their **interpersonal skills** and makes them **underperform** both academically and socially. Turning to possible solutions, perhaps the immediate step would be to promote a more **active lifestyle** through exercise **regimes** or sports **programmes** which would help to **detoxify** the lifestyles of children affected. This could be done through **sponsorship** of sports, or **participation** in **competitive** events such as races or matches, hopefully **ameliorating the physical effects** of excessive games use. Potential **remedies** for the danger of mental addiction may be, firstly, an **initiative** to **raise awareness** of the risks of the situation, for example through **health warnings** on games packaging or through high-profile spokespersons spreading such a message. For example, if sports **champions** or **figureheads** speak out about these dangers, the message may well get through to children. To sum up, the risks posed by excessive gaming are connected to an unhealthy lifestyle and the possibility of **dependency** on the activity. Possible answers might involve stronger education about the dangers and the health benefits of more active **pursuits**.

(313 сөз)

«Сөйлесім» бөліміндегі мысалдар мен тақырыпта қолданған сөздерді түсіндіру

to stem from = келу немесе шығу, көбінесе жағымсыз нәрселер үшін қолданылады

A lot of delinquency these days stems from the use of drugs or alcohol.

sedentary lifestyle = адамдар ұзақ уақыт отыратын және әдетте көп қозғалмайтын өмір салты

I used to keep fit, but since I started working as an architect my lifestyle had become mostly sedentary.

obesity = ауыр салмақтағы адамдардың медициналық жағдайы

In some countries, obesity is the major cause of death among young adults.

inadequate development = дененің жеткіліксіз немесе дұрыс емес қалыптасуы

If children smoke, this can cause inadequate development of their lungs and brains.

strain = физикалық немесе психикалық стресс немесе шамадан тыс жұмыс

I had to take a vacation due to the strain of working such long hours.

symptoms = медициналық проблеманың бар екендігінің көрсеткіштері

A sore throat and headache are symptoms of a cold or flu.

impairment (етістік = to impair = қабілетке кедергі келтіру немесе зақымдау)

His hearing was impaired when he heard a loud explosion as a child.

poor diet = керекті қоректік заттарсыз тамақтанатын өмір салты

Malnutrition happens due to a poor diet and lack of medical care.

(‘a diet’ сөзі салмақты жоғалтуға көмектесетін төменд каллориялы бағдарламаны да білдіруі мүмкін:

‘My sister is always trying new diets because she wants to lose 2 kilos before the summer’)

convenience food = орамда, әдетте микротолқынды пеште дайындалған тағам

British and American people eat a large amount of convenience food.

addiction = белгілі бір нәрсесіз өмір сүре алмау күйі

Many young people are addicted to social media or Internet use.

to socialise = достармен және басқа адамдармен достық қарым-қатынаста кездесу

At weekends, I like to socialise at parties and in cafes with my old friends.

interpersonal skills = адамдармен сәтті қарым-қатынас жасау дағдылары

My boss used to be very annoying, but then he went on a course to develop proper interpersonal skills.

to underperform = жұмысты өз құрдастарыңыздан немесе үміттеріңізден төмен орындау

My football team are underperforming badly this year.

active lifestyle = фитнес және дұрыс жаттығулармен өмір салты

The government tries to promote an active lifestyle, but this is not successful.

a regime, a programme = жаттығудың, диетаның немесе спорттың жоспарланған жүйесі

I adopted a vegetarian regime for three months before my exams.

(‘regime’ сонымен қатар өте қатал үкіметті білдіреді: ‘In the 1970’s, many South American countries were ruled by police regimes.’)

to detoxify your body = қоспалар мен уларды кетіру

I went to a clinic to detoxify because I was eating too much fatty food.

sponsorship = payment from a company to a sport or other activity in return for publicity

Motor racing is often sponsored by energy drink brands.

competitive = «бәсекенің» сын есімі

Canadians are very competitive about ice hockey teams.

ameliorating the physical effects = жақсарту = зияндылықты азайту үшін

The effects of his injury were ameliorated by extensive physiotherapy.

remedies = проблеманы немесе жағдайды жөндейді немесе оның жауабын береді

There are many remedies for cold and flu available in pharmacy stores.

an initiative = жаңа бағдарлама немесе идея (әдетте мемлекеттік немесе бизнесте)

We need initiatives to tackle obesity, anti-social behaviour and delinquency.

raise awareness = адамдарға мәселе туралы көбірек хабар беру

We organised a marathon to raise awareness of heart disease and ways to prevent it through exercise.

health warnings = темекі немесе алкогольді орауыштарындағы медициналық ескертулер

Almost all countries have health warnings on tobacco these days.

champions = спорттағы немесе бизнестегі жоғары табысты адамдар

Roger Federer is a champion tennis player, and a good role model too.

figureheads = қоғамның бір бөлігін ресми немесе бейресми түрде ұсынатын адамдар

The singer Adele is a figurehead for many young women these days.

dependency = тәуелді болатын жолмен бір нәрсеге арқа сүйеу

The player was treated for drug dependency at a detox clinic in Paris.

pursuits = ләззат алу үшін айналысатын хобби немесе спорт түрі

Skiing and cycling are my main pursuits on weekends.

Жаттығу:

Төмендегі эсседе келетін сұрақтарға өз бетіңізбен жоғарыда қолданған сөздерді қолдана отырып жауап жазып көріңіз.

1) *The best way to improve health is to exercise daily.*

To what extent do you agree?

2) *Some people think that sport teaches children how to compete, while others believe that children learn teamwork.*

Discuss both views and give your opinion.

Жаһандық мәселелер

Жаһандық мәселелер тақырыбы экономикалық мәселелерді, олардың адамдарға және қоғамға әсерін, демографиялық өзгерістерді, елдер мен елдер арасындағы популяциялардың қозғалысын, халық пен өнеркәсіптің ұзақ мерзімді тенденцияларын, ашаршылық, құрғақшылық пен дұрыс тамақтанбау сияқты күрделі жаһандық проблемаларды, сондай-ақ барлық мәселелердің ықтимал себептерін, олардың әсерлері мен оларды шешудің мүмкіндіктерін қамтиды.

Бұл тақырып пен басқа тақырыптар арасында жиі байланыс бар: әсіресе 4 Табиғат, қоршаған орта және энергетика, 8 Қалалар мен инфрақұрылым, 9 Ауыл және мал шаруашылығы, және 10 Үкімет пен билік. Бұл дегеніміз, кейде тапсырмаға жауап беру үшін екі (немесе мүмкін үш) тақырыптағы сөздік қорды біріктіру қажет болуы мүмкін. Мысалы, тапсырма экономикалық проблемалардың ауылға әсері туралы сұраса, сіз 7 және 9 тақырыптардың лексикасын қолданар едіңіз.

Тапсырма:

'Unemployment remains the biggest challenge to school-leavers in most countries'. How far do you agree with this assessment? What other challenges face young people today?

(school-leavers = мектептен кетіп, одан ары оқуда жалғастырмайтын жастар)

Әссе Мысалы:

Youth unemployment is certainly a worrying **challenge** for most countries, especially at a time of **economic instability** and **social unrest**. However, to say that this is the largest **issue** is to overlook a range of equally **pressing matters**, as we will discuss now. It must be admitted that **joblessness** can undermine a young person's **economic prospects** and consequent **social mobility**. Nevertheless, this issue can be ameliorated by coordinated action between the state and the **private sector**, as we have seen, for instance, in Canada recently. When this is realized, we can see that other concerns are at least as serious. Foremost among these is perhaps the issue of age **demographics**, whereby young people bear the burden for an increasingly elderly population with high **longevity**. This means that young people will pay higher taxes and work longer hours, possibly forcing them to **migrate** to countries where this pressure is lower. The effect of this is the '**brain drain**' situation which can be seen in southern Europe, where young, ambitious people prefer to leave their countries altogether, exacerbating the problem for those remaining. Furthermore, we must remember that a substantial proportion of young people globally face **existential threats** such as **famine**, **drought** or **outbreaks of disease**. These problems are often caused by (or are compounded by) **civil war**, **political instability** or the **corruption** of people in power locally. Such risks are a danger to their safety in addition to their **livelihood**, and so would appear to be far more serious than unemployment. To conclude, it seems logical to accept that joblessness is a major challenge for young people. However, persistent trends in demographics among **developed countries** and the presence of physical dangers in **developing countries** should be regarded as at least as severe.

«Сөйлесім» бөліміндегі мысалдар мен тақырыпта қолданған сөздерді түсіндіру

a challenge = проблема немесе қиындықтар

The West faces many challenges due to its ageing population.

economic or political instability = елдің экономикасындағы немесе саяси жағдайдағы жылдам, басқарыла алмайтын өзгеріс

Economic instability causes many people to move abroad to seek reliable work.

social unrest = қоғамның бір-біріне немесе үкіметке қарсы наразылықтары немесе күресі

Social unrest is spreading from the countryside to the cities, and the police are not responding.

an issue = қарастырылатын тақырып немесе сұрақ

The issue of petrol price inflation is not often discussed in the media.

pressing matters = шұғыл, маңызды мәселелер

I could not go to the college reunion because of more pressing matters at home with my family.

joblessness = «жұмыссыздық» синонимі

Joblessness among older people is actually higher than among recent graduates.

economic prospects = ұлттық экономиканың болашақ мүмкіндіктері

The economic prospects for very small countries are quite positive these days.

social mobility = адамдардың жалақы, өмір салты және әлеуметтік жағдайы тұрғысынан алға жылжу мүмкіндіктері

The greatest aid to social mobility is good education and training.

the private sector = мемлекеттік немесе үкіметпен бақыланатын «мемлекеттік сектор» емес, жеке бизнес

I definitely want to work in the private sector after I graduate. It is a more stimulating environment than the public sector.

demographics = қоғамдағы жас, табыс, сан, шығу тегі және елдегі орналасуы бойынша өзгерістер

Demographic changes in Scandinavia have been dramatic, with substantial immigration and an ageing indigenous population.

longevity = ұзақ өмір сүру үрдісі

Japanese people have perhaps the highest longevity in the world.

to migrate = басқа елге тұрақты түрде көшу

Migration within the Eurozone is a highly controversial issue at present.

‘brain drain’ = ақылды немесе табысты жұмысшылардың елден көшіп кету тенденциясы

(әдетте тырнақшамен жазылады ‘’)

Southern Europe is experiencing a high ‘brain drain’ these days, because of the lack of economic prospects.

existential threats = өмірге түскен қауіп

The economy of my country faces an existential threat from collapsing oil revenues.

an outbreak = ауру немесе жанжал сияқты кең таралған мәселенің басталуы

The outbreak of Ebola is a great concern for doctors globally.

civil war = ел ішіндегі адамдардың соғысы

It will take many years for our nation to recover from the civil war of the 1990s.

livelihood = адамның өмір сүру тәсілі

Many villagers sell handicrafts, as this is the only livelihood they can find.

developed countries = дамыған экономикасы, салалары және әлеуметтік инфрақұрылымы бар деп саналатын елдер

Developed countries contribute aid to those nations affected by famine.

developing countries = әлі толық дамыған деп есептелмейтін елдер

Illiteracy is a huge challenge for developing countries to overcome.

Жаттығу:

Төмендегі эсседе келетін сұрақтарға өз бетіңізбен жоғарыда қолданған сөздерді қолдана отырып жауап жазып көріңіз.

1) Many countries now face an economic downturn so it is better for each country to focus on its own problems rather than helping other countries. To what extent do you agree or disagree? Use specific reasons and examples to support your position.

Қалалар және инфрақұрылым

Қалалар және инфрақұрылым тақырыбы қалалық көлікті, коммуникация мен тұрғын үйді ұйымдастыруды, қала өмірінің тенденцияларын, қалалармен байланысты әлеуметтік проблемаларды, мысалы, адамдар санының көптігі мен ұсақ қылмыстарды, қалалардың өсуін, қала өмірінің болашақтағы дамуын, қалалар мен ауылдарды салыстыруды қамтиды.

Бұл тақырып көбінесе 2-тапсырма идеялары> проблема / шешім және идеялар> себеп / нәтиже эсселері үшін қолданылады. Кейде 9-шы ауыл мен ауылшаруашылығы тақырыбымен байланысты болады, сондықтан сізге екі тақырыптың лексикасын біріктіру қажет болуы мүмкін.

Тапсырма

Transport delays and long journey times are a widespread phenomenon in many cities today. What are the causes of this problem, and how could the situation be improved?

Эссе мысалы:

Transport is an essential part of **urban** life, and lengthy journeys are frustrating and expensive for those concerned. There appear to be two main causes of this, and several possible solutions, as we will explain here. Perhaps the main cause is the lack of **investment or funding for infrastructure** in the form of **high-capacity public transport** and increased road space for private vehicles. This means that too many vehicles use the existing network, and **congestion** is inevitable. We see this in most large cities globally, such as London or Tokyo. Many **conurbations** also lack finance for **transport hubs**, such as integrated road and rail **facilities** which could connect public and private transport, thus reducing **bottlenecks**. A further cause seems to be the problem of overcrowding in cities, whereby people migrate from the **hinterland** and **settle** in urban areas, putting strain on **amenities**, housing and above all on transport capacity. This means that an already stretched system is often pushed to a critical point, causing cancellations and breakdowns in the technology used, especially in situations of **urban sprawl** such as in Latin America. Regarding potential solutions, probably the main remedy would be to encourage investment in better infrastructure, for example through subsidies or **public-private partnerships** as was tried successfully in Germany during the 1990's. This enhances the network and fosters a sense of civic **pride**, to everyone's benefit. Another solution may be to use **tax incentives** to allow more **home working**, so that there is less need to **commute** from the **suburbs** to the **inner city** for work. A final response might be the development of more flexible patterns of transport, **such as communal carpooling**, which would reduce reliance on existing systems and vehicles. In conclusion, it seems that **outdated** infrastructure and overcrowding are the key factors behind our transport frustrations. Possible solutions would involve better funding, and also **innovations** in ways of working and travelling to reduce the **burden** on the system.

(311 сөз)

«Сөйлесім» бөліміндегі мысалдар мен тақырыпта қолданған сөздерді түсіндіру

urban = «қалалар туралы» деген мағынаны білдіретін сын есім

Urban crime is a great concern for the authorities in most countries today.

investment or funding = үкіметтен немесе бизнестен қызмет үшін төлеуге арналған ақша

My home town secured investment from a charity for a new stadium, and funding from a local company for sponsorship.

infrastructure = көбінесе көлік және коммуникация тұрғысынан алғанда қаланың, ауданның немесе елдің физикалық және жүйелік ұйымы

The UK railway infrastructure dates back to the 1860's in many places.

high-capacity = тауарлардың немесе адамдардың үлкен мөлшерін сыйдыра алатын қабілет

Sea container ships are high-capacity international freight providers.

public transport = мемлекет қаржыландыратын автобустар мен пойыздар сияқты көлік (жеке меншіктегі автомобильдер сияқты «private transport»-пен салыстырғанда)

I usually get to work by public transport, even though it's very crowded.

congestion = кешігуді тудыратын трафиктің тым көп болуы («traffic jam» деген сөз академиялық ағылшын тілінде әдетте қолданылмайды)

I have to leave home very early in the mornings, because of the congestion on the way to my college.

conurbations = басқа шағын қалаларды сіңірген өте ірі қалалар

Sao Paulo is a huge conurbation in Brazil, and is still expanding.

transport hubs = көптеген маршруттар тоғысатын орталықтар

Heathrow airport is the largest transport hub in Europe.

facilities and amenities = халыққа кез-келген қызмет көрсететін орындар: жеке немесе мемлекеттік сектор

My home city has many amenities such as swimming pools and parks, and several facilities for elderly people such as care homes.

a bottleneck = кептелістер үнемі болатын орын

The connection from a motorway to a local road is always a big bottleneck.

overcrowding = тым көп адамдар бір жерде тұруға тырысатын жағдай

Hong Kong has managed its overcrowding problem very skilfully.

hinterland = қаланың дамуы әсер еткен қаланың айналасы

I live in the hinterland of our capital city, where we regularly go for shopping and for work projects.

'to settle in a place = әдетте жұмыспен және отбасымен бір жерде тұрақты жұмыс істеп, өмір сүру

I was born in Asia, but my parents settled in the USA when I was very young.

urban sprawl = қаланың кеңейіп, ғимараттардың бақылаусыз немесе заңсыз салынуы

Urban sprawl has resulted in the rapid expansion of many Asian cities, with resulting damage to the environment.

public-private partnerships = салық төлеушілердің шығындарын азайтатын үкімет пен бизнес бірлесіп қаржыландыратын жобалар

My country has just installed a new tunnel under the central mountains, run by a public-private partnership.

civic pride = тұратын қалашық / қалаға, оның тұрғындарына және инфрақұрылымына деген мақтаныш

As a symbol of civic pride, we built a new park zone with sports amenities and educational exhibitions.

tax incentives = адамдарды бірдеңе жасауға немесе сатып алуға ынталандыру үшін салықтың төмендеуі

We should use tax incentives to encourage more people to try using their own solar panels at home.

home working = аптаның бір бөлігінде ғана немесе барлық күнінде үйде жұмыс істеу

Home working can be quite an isolated way to do your job.

to commute = күн сайын жұмысқа ұзақ жол жүру

I live in the suburbs and commute by train to the city centre.

suburbs = қала маңындағы тұрғын аудандар

Life in the suburbs can be rather boring, to be honest.

the inner city = қаланың орталық бөлігі

Inner city housing is often overcrowded and noisy.

communal car-pooling = адамдардың ортақ автомобильде жүруіне, жанармай шығынын азайтуға арналған ерікті жүйе

I tried car-pooling, but it was difficult to arrange the journeys with three other people.

outdated = ескірген және қазіргі кезде маңызды емес

I find that our political parties are very outdated these days.

innovations = жаңа идеялар немесе заттар (әдетте пайдалы немесе қызықты)

Mobile computing was one of the great innovations of the last ten years.

a burden = жеңуге қиын түсетін салмақ немесе жауапкершілік

The burden of income tax is much too high these days for normal people.

Жаттығу:

Төмендегі эсседе келетін сұрақтарға өз бетіңізбен жоғарыда қолданған сөздерді қолдана отырып жауап жазып көріңіз.

1) Some people think that it should be compulsory for people to retake their driving test every 5 years.

What are the disadvantages and advantages of this?

2) In some cities and towns all over the world, the high volume of traffic is a problem.

What are the causes of this and what actions can be taken to solve this problem?

Ауыл және мал шаруашылығы

Ауыл және малшаруашылығы тақырыбы ауылдағы әлеуметтік және физикалық өзгерістерді, ауылға қатысты қалалық өмір салтын, және ауылшаруашылықта жануарлар мен дақылдарды пайдалану тәсілдерін қамтиды.

Бұл таңқаларлық болып көрінуі мүмкін, бірақ ауылшаруашылығы – IELTS-тің Жазылым, оқылым, сөйлесім және тыңдалым сынақтарындағы ең көп таралған тақырыптардың бірі болып табылады. Бұл дегенміз – тақырып сіз үшін қызықты болмаса да, емтиханға дайындық кезінде ауылшаруашылық лексикасын міндетті түрде үйренуіңіз керек.

Тапсырма:

It is sometimes said that the countryside offers a high quality of life, especially for families. What are the arguments for and against families choosing to live and work in the countryside, for example as farmers? What is your own view about this?

Мысал эссе:

There can be few choices in life more important than where to settle as a family, and the question of an urban or **rural** location is complex. There are strong arguments for and against living in the countryside, as we will discuss now. On the one hand, it might be said that the countryside is rather a **backwater**, with fewer cultural amenities than a city in the form of museums, theatres and even sporting events. This may mean that families become isolated, especially as **rural depopulation** leaves fewer **country dwellers** in the area, as we see, for example, in central France. Added to this is the **scarcity** of schools and colleges, meaning that children may need to travel long distances for their education. Finally, career options may be more limited in the countryside for both parents and children, resulting in **rural unemployment** and long-term rural poverty in the worst cases. Conversely, life in the countryside has rewards which go beyond **material considerations**. For example, the **abundance** of natural resources such as land, **wildlife forestry** and **water bodies** means that a comparatively simple life can be lived at a **subsistence** level. Many country residents are **self-sufficient smallholders** in this sense, safeguarding them from the changes in **the wider economy** which can **afflict city dwellers**. If the parents are farmers, children learn the importance of **animal husbandry**, methods of farming such as **crop rotation and irrigation**, and generally may become more in tune with the natural world as a result. Finally, as technology enables children to undertake distance learning or **remote viewing** of cultural attractions such as museums, they should be less isolated from their cultural heritage. Overall, it seems to me that quality of life in the countryside today is indeed quite high, with its advantages of resources, self-sufficiency and **environmental awareness**. This is especially true now that communications are reducing the risk of isolation in such **far-flung** communities.

(317 сөз)

«Сөйлесім» бөліміндегі мысалдар мен тақырыпта қолданған сөздерді түсіндіру

rural = «ауылдық» үшін сын есім

I come from a rural area originally, although these days I live in our capital city.

a backwater = қызығушылық аз болатын елдің аймағы

I used to live in an agricultural town, but frankly it was such a backwater that I moved to one of the larger cities.

rural depopulation = ауылда аз адам қалдырып, адамдардың ауылдан қалаға қоныс аударуының ұзақ мерзімді үрдісі

Rural depopulation can cause huge problems with local infrastructure, as there aren't enough people to run the services and transport.

country dwellers = ауылда тұратын адамдар ('city dwellers' = қалада тұратын адамдар)

My parents were country dwellers when they first married, but now we all live in a coastal town.

a scarcity = бір нәрсенің жетіспеушілігі

The worst problem I experienced in the countryside was a real scarcity of sports events and music festivals.

rural unemployment = ауыл жұмысшыларына әсер ететін жұмыссыздық

Rural unemployment has been ameliorated by innovative Internet start-ups.

rural poverty = ауылда өте кедей болу

Rural poverty is a long-term situation exacerbated by lack of infrastructure and training.

material considerations = ақша мен материалдық құндылықтарға қатысты мәселелер

You can't only think of material considerations when deciding who to marry, I feel.

an abundance = жеткізілім немесе қол жетімділіктің өте жоғары деңгейі

In the mountains, there's an abundance of wild flowers and goats.

wildlife = табиғи жағдайда табиғатта тіршілік ететін жануарлар

It's surprising how much wildlife you can see in the suburbs in Australia.

forestry = ағаш өсіру және кесу өнеркәсібі

When I graduate, I want to work for a responsible forestry company.

water bodies = ішкі су айдындары (өзендер, көлдер, су қоймалары және т.б.)

My country is very arid and has almost no water bodies.

subsistence = «өмір сүру үшін жеткілікті мөлшерде өндіру» мағынасын білдіретін сын есім

Subsistence farmers grow their own food but have little left to sell for profit.

self-sufficient = ресурстарды фермадан немесе елден тыс импорттаудың немесе сатып алудың қажеттілігі жоқ жағдай

During the war, our country became self-sufficient in crops and fuel.

smallholders = өте кішкентай шаруа қожалықтарын әдетте отбасыларымен басқаратын фермерлер

I worked on a project training smallholders in South America in how to lobby politicians for reform.

the wider economy = елдегі ұлттық экономика

My business is growing, despite the decline in the wider economy.

to afflict = әсер ету (проблемалар немесе аурулар кезінде қолданылады)

Many forests in my area are afflicted by wood disease which attacks the trees.

animal husbandry = жануарларды ұстау шеберлігі

My sister studied animal husbandry at college and enjoyed it enormously.

crop rotation = топырақты сау ұстау үшін әр түрлі жерлерді пайдалану процесі

Some smallholders do not practise crop rotation, and so their land becomes infertile.

remote viewing = орындарды жеке емес, Интернет арқылы қарау

I took a remote viewing tour of the Metropolitan Museum in New York, and found it very impressive.

environmental awareness = экологиялық мәселелер туралы түсінік

Environmental awareness is part of the school curriculum these days for most children.

far-flung = шалғай немесе алыс

My fiancé lives in a very far-flung village, but we keep in touch by Skype.

Жаттығу:

Төмендегі эсседе келетін сұрақтарға өз бетіңізбен жоғарыда қолданған сөздерді қолдана отырып жауап жазып көріңіз.

- 1) *Some people support the development of agriculture, like factory farming and the scientific creation of fruits and vegetables, while others oppose. Discuss both views and give your opinion.*
- 2) *Some people think that human needs for farmland, housing, and industry are more important than saving land for endangered animals. Do you agree or disagree with this point of view? Why or why not?*

Үкімет және билік

Үкімет пен билік тақырыбы көбіне тәртіп, қылмыс пен полиция, әділеттілік пен жазаны қамтиды. Кейде Тапсырмада мемлекеттік қызметтер мен елдер арасындағы қатынастарды басқару тәсілдері туралы айтылуы мүмкін.

Тапсырмалар қаржыландыру тұрғысынан мемлекеттік саясат туралы сұрауы мүмкін (мысалы, түрмелерді үкіметтер немесе жеке ұйымдар қалай басқаруы керек?), бірақ сіздің саяси көзқарастарыңызды немесе белгілі бір елдердегі нақты оқиғалар туралы сұрамайды.

Тапсырма:

Some observers say that police officers should be recruited from the communities where they work, so that they have local knowledge. Other people say that this is unnecessary, or even undesirable. Where do you stand on this debate? Is local knowledge essential in modern policing?

Әссе мысалы:

The need for effective, **trustworthy** police officers is **paramount** in society today, especially as criminals become more **devious** and creative. Regarding whether police should be locally hired, there is a case to be made on both sides of the debate. Those who support local recruitment of officers point to the need for the police to understand the **minutiae** of the local community. For example, a community may have certain **frictions** or a history of a specific **grievance**, whether religious, political or otherwise. In such situations, the argument goes, the police need to show **sensitivity**, and also be able to anticipate the kinds of crimes that may be **committed**. Furthermore, local officers may find it easier to gain informants in the community, leading to stronger **evidence** at **trials**, higher **conviction** rates and a **deterrent** to crime through **sentencing, imprisonment, fines** or **community service** leading to **rehabilitation** of the **offender**. On the other hand, it seems likely that officers from the community may in fact share some of the **tendencies** of the people they grew up with. For example, in countries such as Mexico, we see a high incidence of **corruption** among the local business and government community which is equalled by **bribery** among the police. A second objection is that local sensitivity may lead to the police failing to **enforce laws** fully, and effectively making exceptions for some offenders, which is **unequitable** towards **law-abiding** citizens. Finally, we must remember that police officers should have **transferable skills**, such as **lateral thinking** and **investigative** ability, which should **transcend** their background or the environment they are working in. Overall, it seems to me that local knowledge is not absolutely essential for the police, whose skills should be effective in any **context**. Indeed, I agree with those who say that the risks of local recruitment outweigh the benefits, because of the danger of corruption and **over-familiarity** with potential offenders.

(318 сөз)

«Сөйлесім» бөліміндегі мысалдар мен тақырыпта қолданған сөздерді түсіндіру

trustworthy = сенуге болатын

In most countries, politicians are regarded as untrustworthy and possibly corrupt.

paramount = ең маңыздысы

It is paramount that we find a solution to the problem of Internet piracy.

devious = арам жолмен өте ақылды

Online criminals today are devious, and use many different methods to deceive their victims.

minutiae (pronounced 'my-new-shy') = ұсақ бөліктер

Nobody really understands the minutiae of the new tax code.

grievance = ұзақ уақыт бойы адамдарды ашуландыратын немесе көңілсіз ететін мәселе

Some towns in the countryside have a grievance with central government because of land reform laws.

sensitivity = белгілі бір адамдар тобының жағдайын ескеру

Teachers should show sensitivity to students who have language difficulties.

to commit an offence/a crime = қылмыс жасау

The President committed murder when he arranged for his opponent to be assassinated.

informants = полицияға өз аймағындағы қылмыскерлер туралы пайдалы ақпарат беретін адамдар

The police paid the informant for information about who organised the riots.

evidence = сотта біреудің кінәлі немесе кінәсіз екенін дәлелдейтін материал

The police had a lot of DNA evidence against her, but no witness statements.

a trial = біреуді қылмыс үшін жауапқа тартудың заңды процедурасы

A murder trial can last for many weeks and cost millions of Euros to conduct.

conviction rates = қылмысқа сотталған (= кінәлі деп танылған) айыпталушылардың пайызы

Conviction rates for burglary are low; only about 30% of trials result in a conviction.

a deterrent = адамдарды бір нәрсені жасамауға себеп болатын нәрсе (етістік = to deter)

We have a guard dog as a deterrent against intruders at night. It deters people from coming into our garden.

sentencing = сотталған қылмыскерге жазаның не екенін айту әрекеті
(etіctіk = to sentence)

Imprisonment = түрмеде отыру арқылы жазаны өтеу

He was sentenced to five years imprisonment for the armed robbery of a shop.

A fine = жаза ретінде төленген ақша

The fine for speeding in my country is about 200 Euros.

community service = халыққа қолмен жұмыс жасау арқылы жазаны өтеу

Her community service consisted of cleaning the town parks and sweeping litter in the streets.

rehabilitation = тағы да қылмыс жасамауы үшін қылмыскердің мінезін өзгерту процесі (etіctіk = to rehabilitate someone)

Some prisons use music and drama to rehabilitate offenders. Others say there is no point in trying.

an offender = құқық бұзушылық жасаған адам

The government should provide training for offenders in prison, so that they don't turn to crime again when they leave.

tendencies = адамның мінезіне байланысты бейімділік (әдетте жағымсыз)

Some young people in cities have tendencies towards graffiti and vandalism.

corruption = шенеунік өзінің білетін адамдарына көмектесу үшін заңды бұзған кездегі қылмыс

Corruption is widespread in the police in some developing countries.

bribery = шенеуніктерге бір нәрсе жасау үшін ақша беру қылмысы (etіctіk = to bribe someone)

I had to bribe a customs inspector to get my luggage through the airport.

to enforce laws = заңды адамдарға қолдану

The police are not enforcing the laws about dropping litter in public. They should arrest more people for this.

unequitable = әртүрлі топтар үшін әділетсіз немесе әртүрлі

It is unequitable to arrest young people for speeding, but not older people.

law-abiding = барлық заңдарды дұрыс сақтау

I am a law-abiding citizen. I never break the speed limit or any other laws.

transferable skills = әр түрлі жағдайда қолдануға болатын дағдылар

I have transferable skills which I use in both my professional career and my fund-raising work for charities.

lateral thinking = шығармашылық және жаңа тәсілдермен ойлау қабілеті

Facebook and Google are great examples of companies that have grown on lateral thinking.

investigative = «to investigate» деген сөзден жасалған сын есім = қылмыстың немесе проблеманың себептерін сұрау

The police refused to investigate the Prime Minister, leading to accusations of corruption.

to transcend a situation = үлкенірек болу немесе одан асып кету

The need for reducing financial waste transcends the government – everybody should be spending money more carefully.

a context = нақты бір жағдай

Armed police evidently work well in the American context, but would be less effective in a British context.

to outweigh = бір нәрсеге қарағанда маңызды болу

The advantages of having a diesel car outweigh the costs.

over-familiarity = шенеуніктің көпшілікпен тым достық қарым-қатынаста болуы

We should discourage over-familiarity between judges and lawyers, because it could lead to corruption.

Жаттығу:

Төмендегі эсседе келетін сұрақтарға өз бетіңізбен жоғарыда қолданған сөздерді қолдана отырып жауап жазып көріңіз.

1) *The government should ban smoking in all public places, even though this would restrict some other people's freedoms. Do you agree or disagree?*

2) *The government should control the Internet to reduce cyber-crime and ensure safety of users. To what extent do you agree or disagree with this statement?*

Қосымша сөздер

1	abandon	бас тарту
2	abstract	дерексіз
3	academy	академия
4	access	кіру; қол жетімді
5	accomodate	орналастыру
6	accompany	сүйемелдеу
7	accumulate	жинақталу
8	accurate	дәл
9	achieve	жету
10	acknowledge	мойындау
11	acquire	сатып алу
12	adapt	бейімделу
13	adequate	барабар
14	adjacent	іргелес
15	adjust	реттеу
16	administrate	басқару
17	adult	ересек
18	advocate	заңгер; жақтау
19	affect	әсер ету
20	aggregate	жиынтық
21	aid	көмек
22	albeit	дегенмен
23	allocate	бөлектеу
24	alter	өзгерту
25	alternative	балама
26	ambiguous	анық емес
27	amend	өңдеу
28	analogy	аналогия
29	analyse	талдау
30	annual	жылдық
31	anticipate	алдын ала күту

32	apparent	көрінетін
33	append	қосу
34	appreciate	бағалау
35	approach	тәсіл
36	appropriate	сәйкес
37	approximate	шамамен
38	arbitrary	ерікті
39	area	алаң
40	aspect	аспект
41	assemble	жинау; құрастыру
42	assess	бағалау
43	assign	тағайындау
44	assist	көмектесу
45	assume	болжау
46	assure	сендіру
47	attach	тіркеу
48	attain	қол жеткізу
49	attitude	қарым-қатынас
50	attribute	атрибут
51	author	автор
52	authority	бедел
53	automate	автоматтандыру
54	available	қол жетімді
55	aware	хабардар
56	behalf	атынан
57	benefit	пайда
58	bias	қателік; бейімделу
59	bond	байланыс
60	brief	қысқаша
61	bulk	салмақ
62	capable	қабілетті

63	capacity	сыйымдылық
64	category	санат
65	cease	тоқтату
66	challenge	қиындықтар; қарсылыққа шақыру
67	channel	арна
68	chapter	бөлім
69	chart	диаграмма
70	chemical	химиялық
71	circumstance	жағдай
72	cite	сілтеме; мекен
73	civil	азаматтық
74	clarify	түсіндіру
75	classic	классикалық
76	clause	параграф
77	code	код
78	coherent	келісімді
79	coincide	сәйкестік
80	collapse	құлау
81	colleague	әріптес
82	commence	бастау
83	comment	пікір қалдыру; пікір
84	commision	комиссия
85	commit	тапсыру; жүктеу; қылмыс жасау; міндеттеу; орындау
86	commodity	тауар
87	communicate	байланысу, қарым-қатынас жасау
88	community	қоғамдастық; қоғам
89	compatable	үйлесімді
90	compensate	өтеу; орнын толтыру
91	compile	жинақтау; құрастыру
92	complement	толықтыру
93	complex	күрделі

94	component	компонент
95	compound	қосылыс
96	comprehensive	кешенді; қиын
97	comprise	қосу; құрамға қосу
98	compute	есептеу
99	conceive	жүкті болу; ойлау; сезіну
100	concentrate	шоғырлау; концентрат; назар аудару
101	concept	тұжырымдама
102	conclude	қорытындылау
103	concurrent	бір уақытты
104	conduct	жүргізу, өткізу
105	confer	конференция өткізу, ақылдасу
106	confine	шектеу
107	confirm	растау
108	conflict	жанжал
109	conform	сәйкес болу
110	consent	келісім
111	consequent	салдары
112	considerable	маңызды, айтарлықтай
113	consist	тұрады, құралады
114	constant	тұрақты
115	constitute	біріктіру, тұтастыру
116	constrain	шектеу
117	construct	Құру
118	consult	кеңес беру
119	consume	тұтыну
120	contact	байланыс, байланысу
121	contemporary	заманауи
122	context	мәтінмен, контекст
123	contract	келісімшарт
124	contradict	қарама-қайшы келу

125	contrary	керісінше
126	contrast	контраст
127	contribute	жәрдемдесу
128	controversy	дау
129	convene	шақыру
130	converse	сөйлесу, қарым-қатынас жасау
131	convert	түрлендіру
132	convince	сендіру
133	cooperate	ынтымақтастықта болу
134	coordinate	үйлестіру, құрылымдастыру
135	core	негізгі
136	corporate	корпоративті
137	correspond	сәйкес келу
138	couple	жұп
139	create	жасау, жарату
140	credit	несие, құрмет
141	criteria	критерийлер
142	crucial	шешуші
143	culture	мәдениет
144	currency	валюта
145	cycle	цикл
146	data	деректер
147	debate	пікірсайыс
148	decade	он жылдық
149	decline	қабылдамау
150	deduce	шығару
151	define	анықтау
152	definite	нақты
153	demonstrate	көрсету
154	denote	белгілеу
155	deny	жоққа шығару, мойындамау

156	depress	басып тастау, қысым көрсету
157	derive	шығару
158	design	дизайн
159	despite	қарамастан
160	detect	табу
161	deviate	ауытқу
162	device	құрылғы
163	devote	арнау
164	differentiate	саралау, айырмашылығын ажырату
165	dimension	өлшем
166	diminish	азайту
167	discrete	дискретті
168	discriminate	кемсіту
169	displace	ығыстыру, орнын ауыстыру
170	display	көрсету; дисплей
171	dispose	құтылу: қоқысқа тастау, немесе басқа біреуге беру арқылы
172	distinct	бөлек
173	distort	бұрмалау
174	distribute	тарату
175	diverse	әр түрлі
176	document	құжат
177	domain	домен
178	domestic	қолға үйретілген, үй
179	dominate	басым
180	draft	жоба
181	drama	драма
182	duration	ұзақтығы
183	dynamic	динамикалық
184	economy	экономика
185	edit	өңдеу, редакциялау
186	element	элемент

187	eliminate	жою
188	emerge	пайда болу
189	emphasis	екпін, ерекше назар
190	empirical	эмпирикалық
191	enable	мүмкіншілік беру
192	encounter	кездесу, соқтығысу
193	energy	энергия
194	enforce	қыспақтау, күштеп енгізу
195	enhance	ұлғайту
196	enormous	үлкен
197	ensure	қамтамасыз ету, кепіл болу
198	entity	тұлға
199	environment	қоршаған орта
200	equate	теңестіру
201	equip	жабдықтау
202	equivalent	балама, тең
203	erode	бұзылу, жойылу
204	error	қателік
205	establish	орнату
206	estate	мүлік
207	estimate	бағалау
208	ethic	этика
209	ethnic	этникалық
210	evaluate	бағалау
211	eventual	ақырғы, түпкілікті
212	evident	айқын
213	evolve	даму
214	exceed	асып кету
215	exclude	алып тастау
216	exhibit	экспонат; көрсету
217	expand	кеңейту
218	expert	сарапшы

219	explicit	айқын
220	exploit	пайдалану
221	export	экспорт
222	expose	әшкерелеу
223	external	сыртқы
224	extract	сығынды; өндіру, шығару
225	facilitate	жеңілдету
226	factor	фактор
227	feature	ерекшелік
228	federal	федералдық
229	fee	төлем
230	file	файл
231	final	ақтық
232	finance	қаржы
233	finite	ақырлы
234	flexible	икемді
235	fluctuate	ауытқу
236	focus	назар аудару
237	format	формат
238	formula	формула
239	forthcoming	келе жатқан
240	found	табылған
241	foundation	негізі
242	framework	жақтау, аясы, негіздемесі
243	function	функция
244	fund	қор
245	fundamental	іргелі
246	furthermore	сонымен қатар
247	gender	жыныс, гендер
248	generate	генерациялау, тудыру
249	generation	ұрпақ
250	globe	жер шары

251	goal	мақсат
252	grade	баға; дәреже; сынып
253	grant	грант
254	guarantee	кепілдік
255	guideline	нұсқаулық
256	hence	демек
257	hierarchy	иерархия
258	highlight	бөлектеу
259	hypothesis	гипотеза
260	identical	бірдей
261	identify	анықтау
262	ideology	идеология
263	ignorant	надан
264	illustrate	бейнелеу
265	image	сурет
266	immigrate	көшіп келу
267	impact	ықпал ету
268	implement	Іске асыру
269	implicate	қатыстыру
270	implicit	жасырын
271	imply	білдіру, меңзеу
272	impose	жүктеу
273	incentive	талап, ниет
274	incidence	сырқаттану
275	incline	көлбеу
276	income	табыс
277	incorporate	қосу
278	index	индекс
279	indicate	көрсету
280	individual	адам
281	induce	индукциялау
282	inevitable	сөзсіз, құтыла алмас

283	infer	қорытынды жасау
284	infrastructure	инфрақұрылым
285	inherent	тән
286	inhibit	тежеу, тоқтату
287	initial	бастапқы
288	initiate	бастамашылық
289	injure	Зиян келтіру
290	innovate	жаңашылдық енгізу
291	input	енгізу; кіріс
292	insert	кірістіру, қосу
293	insight	түсінік
294	inspect	тексеру
295	instance	мысал
296	institute	институт
297	instruct	нұсқау беру
298	integral	ажырамас
299	integrate	біріктіру
300	integrity	тұтастық
301	intelligent	ақылды
302	intense	қарқынды
303	interact	өзара әрекеттесу
304	intermediate	аралық
305	internal	ішкі
306	interpret	түсіндіру
307	interval	аралық
308	intervene	араласу
309	intrinsic	Ішкі
310	invest	инвестициялау, ақша салу
311	investigate	тергеу
312	invoke	шақыру
313	involve	қатыстыру, тарту
314	isolate	оқшаулау

315	issue	сұрақ, проблема
316	item	зат
317	job	жұмыс
318	journal	журнал
319	justify	ақтау
320	label	заттаңба
321	labour	жұмыс
322	layer	қабат
323	lecture	дәріс
324	legal	заңды
325	legislate	заңдастыру
326	levy	алым, салық
327	liberate	либералды
328	licence	лицензия
329	likewise	сондай-ақ
330	link	сілтеме
331	locate	орналастыру
332	logic	логика
333	maintain	қолдау, сақтау
334	major	негізгі
335	manipulate	манипуляция жасау
336	manual	нұсқаулық, қолмен жасалған,
337	margin	алаң, өріс
338	mature	жетілген
339	maximise	максимизациялау
340	mechanism	механизм
341	media	бұқаралық ақпарат құралдары
342	mediate	делдалдық ету
343	medical	медициналық
344	medium	сәрсенбі
345	mental	ақыл-ой
346	method	Әдіс

347	migrate	көші – қон
348	military	әскери
349	minimal	минималды
350	minimise	кішірейту
351	minimum	минималды
352	ministry	министрлік
353	minor	кәмелетке толмаған
354	mode	режим
355	modify	өзгерту, түрлендіру
356	monitor	монитор
357	motive	мотив
358	mutual	өзара
359	negate	жоққа шығару
360	network	желі
361	neutral	бейтарап
362	nevertheless	дегенмен
363	nonetheless	дегенмен
364	norm	орма
365	normal	қалыпты
366	notion	тұжырымдама
367	notwithstanding	қарамастан
368	nuclear	ядролық
369	objective	мақсат
370	obtain	алу
371	obvious	айқын
372	occupy	қарызға алу
373	occur	орын алады
374	off	тақ; түсініксіз
375	offset	оффсеттік, есепке алу
376	ongoing	жалғасудағы
377	option	опция
378	orient	бағдар

379	outcome	нәтиже
380	output	шығу
381	overall	жалпы
382	overlap	қабаттасу
383	overseas	шетелде, теңіздің арғы бетінде
384	panel	панель
385	paradigm	парадигма
386	paragraph	абзац
387	parallel	параллель
388	parameter	параметр
389	participate	қатысу
390	partner	серіктес
391	passive	пассивті
392	perceive	сезіну
393	percent	пайыз
394	period	кезең
395	persist	табандылық, тайсалмау
396	perspective	перспектива
397	phase	кезең
398	phenomenon	құбылыс
399	philosophy	философия
400	physical	Физикалық
401	plus	плюс
402	policy	саясат
403	portion	бөлігі
404	pose	қалып
405	positive	оң, жағымды
406	potential	потенциал
407	practitioner	тәжірбиеші
408	precede	алдыңғы
409	precise	Дәл
410	predict	болжау

411	predominant	басым, үстем
412	preliminary	алдын ала
413	presume	болжам
414	previous	алдыңғы
415	primary	бастапқы, негізгі
416	prime	қарапайым
417	principal	негізгі, басты
418	principle	принцип
419	prior	дейін
420	priority	басымдық
421	proceed	жалғастыру
422	process	процесс
423	professional	кәсіби
424	prohibit	тыйым салу
425	project	жоба
426	promote	алға жылжыту
427	proportion	пропорция
428	prospect	перспектива
429	protocol	хаттама
430	psychology	психология
431	publication	басылым
432	publish	жариялау
433	purchase	сатып алу
434	pursue	артынан қуу
435	qualitative	сапалы
436	quote	дәйексөз, сілтеме жасау
437	radical	радикалды
438	random	кездейсоқ
439	range	ауқымы, диапазон
440	ratio	арақатынас
441	rational	рационалды
442	react	реакция беру

443	recover	қалпына келтіру
444	refine	жақсарту
445	regime	режим
446	region	аймақ
447	register	тіркеу
448	regulate	реттеу
449	reinforce	қуаттау
450	reject	қабылдамау
451	relax	босаңсу
452	release	босату, шығару
453	relevant	өзекті, тиісті
454	reluctance	құлықсыздық
455	rely	сену
456	remove	жою
457	require	қажет ету
458	research	іздену, зерттеу
459	reside	тұру
460	resolve	шешу
461	resource	ресурс
462	respond	жауап беру
463	restore	қалпына келтіру
464	restrain	ұстап тұру
465	restrict	шектеу
466	retain	сақтау
467	reveal	ашып көрсету
468	revenue	табыс
469	reverse	кері, сыртқы жағы
470	revise	қайта қарау
471	revolution	революция, көтеріліс
472	rigid	қатаң, қатты
473	route	рөл
474	role	маршрут

475	scenario	сценарий
476	schedule	кесте
477	scheme	схема
478	scope	ауқым
479	section	бөлім
480	sector	сектор
481	secure	қауіпсіз
482	seek	іздеу
483	select	таңдау
484	sequence	жүйелі, ретті
485	series	серия
486	sex	жыныс
487	shift	ауысым
488	significant	маңызды
489	similar	ұқсас
490	simulate	модельдеу
491	site	веб-сайт
492	so-called	деп аталатын
493	sole	тек, жалғыз
494	somewhat	біршама
495	source	дереккөз
496	specific	нақты
497	specify	көрсету
498	sphere	сфера
499	stable	тұрақты
500	statistic	статистика
501	status	мәртебесі
502	straightforward	тікелей
503	strategy	стратегия
504	stress	Стресс
505	structure	құрылым
506	style	Стиль

507	submit	жіберу
508	subordinate	бағынышты
509	subsequent	кейінгі
510	subsidy	субсидия
511	substitute	ауыстыру
512	successor	мұрагер
513	sufficient	жеткілікті
514	sum	түйіндеме
515	summary	қысқаша мазмұны
516	supplement	қосымша
517	survey	сауалнама
518	survive	аман қалу
519	suspend	тоқтата тұру
520	sustain	қолдау
521	symbol	таңба
522	tape	таспа
523	target	мақсат, нысана
524	task	тапсырма
525	team	команда
526	technical	техникалық
527	technique	техника
528	technology	технология
529	temporary	уақытша
530	tense	уақыт; шиеленіс
531	terminate	тоқтату
532	text	мәтін
533	theme	тақырып
534	thereby	теория
535	theory	осылайша
536	thesis	диссертация
537	topic	тақырып
538	trace	жол

539	tradition	дәстүр
540	transfer	ауыстыру, аудару
541	transform	түрлендіру
542	transit	транзит
543	transmit	тарату
544	transport	көлік
545	trend	тренд
546	trigger	іске қосу, триггер
547	ultimate	ақырғы, түпкілікті
548	undergo	өту
549	underlie	негізінде жату
550	undertake	қабылдау
551	uniform	бірыңғай
552	unify	біріктіру
553	unique	бірегей
554	utilise	пайдалану
555	valid	жарамды
556	vary	өзгеру
557	vehicle	автомобиль
558	version	нұсқа
559	via	арқылы
560	violate	бұзу
561	virtual	виртуалды
562	visible	көрінетін
563	vision	көрініс
564	visual	көрнекі
565	volume	көлем
566	voluntary	ерікті
567	welfare	әл-ауқат
568	whereas	ал
569	whereby	сол арқылы, осылайша
570	widespread	кең таралған

Қолданылған әдебиеттер:

Cambridge IELTS Consultants. 2014. "The Ten Essential IELTS Vocabulary Topics With Definitions Ten Model Essays and Examples for IELTS Speaking". Баспа: Cambridge, United Kingdom

Pauline Cullen. 2008. "Cambridge Vocabulary for IELTS". Cambridge University Press

Rawdon Wyatt. 2004. "Check Your English Vocabulary for IELTS". Caligraving Ltd

NAZARBAYEV
UNIVERSITY

SOCIAL
DEVELOPMENT FUND

IELTS тестінің жазылым және сөйлесім модульдеріне дайындыққа арналған сөздік жинағы

Жоба жетекшісі:

Құрманбай Г., Назарбаев Университетінің профессоры, Рухани жаңғыру
мәдени орталығының директоры

Жоба үйлестірушісі:

Каламбаева Г., Назарбаев Университетінің Рухани жаңғыру мәдени орта-
лығының аға менеджері

Құрастырушы:

Садир Н., Назарбаев Университетінің түлегі

